

Василь Олександрович Сухомлинський

(28 вересня 1918 р. - 2 вересня 1970 р.)

Український радянський педагог, публіцист, письменник, поет.

Народився Василь Сухомлинський 28 вересня 1918 року в селі Василівці Василівської волості Олександрійського повіту Херсонської губернії (тепер Онуфріївський район Кіровоградської області) в бідній селянській сім'ї. Тут минули його дитинство й юність. Як і решта селянських дітей, він вчився в рідному селі у школі і в 1933 році закінчив семирічку.

Влітку 1933 року мати провела молодшого сина Василя до Кременчука. Спочатку Василь Сухомлинський подався в медичний технікум, але незабаром пішов звідти, поступив на робочий факультет, достроково закінчив його і був прийнятий до педагогічного інституту.

З 1935 р. починається педагогічний шлях В. О. Сухомлинського. В 17 років він став вчителем заочної школи недалеко від рідного села. Перевівся до Полтавського педагогічного інституту заочником і закінчив його в 1938 році.

Закінчивши інститут, Сухомлинський повертається в рідні місця і працює викладачем української мови і літератури в Онуфріївській середній школі. У 1941 році, під час Другої світової війни, добровольцем йде на фронт. У січні 1942 року молодший політрук Сухомлинський був важко поранений, захищаючи Москву у битві під Ржевом. Осколок снаряду залишився в його грудях назавжди. Після довгого лікування у шпиталі селища Ува, що в Удмуртії, він просився на фронт, проте комісія не могла визнати його навіть умовно здоровим для військової служби.

У червні 1942 року його призначили директором сільської середньої школи, де він пропрацював до березня 1944 року. 9 лютого 1943 року подав заяву про вступ до ВКП(б)[1]. Як тільки рідні місця були звільнені, він повернувся на Батьківщину і став завідувачем районного відділу народної освіти. Проте вже в 1947 році Сухомлинський просився назад до школи. В 1948 році Василь Олександрович стає директором Павлиської середньої школи і беззмінно працює протягом 23 років до кінця своїх днів. В 1948 році це була звичайна, пересічна школа, до того ж ще і майже зруйнована за роки війни, відомою її зробив Сухомлинський.

Педагог, як і філософ, потребує десятиріччя, щоб сформулювати свої світоглядні принципи, скласти педагогічні переконання. Багато років пішли на це і в Сухомлинського.

Ці 23 роки стали найпліднішим періодом його науково-практичної та літературно-публіцистичної діяльності. Звичайну сільську школу він перетворив у справжню педагогічну лабораторію, де видобував скарби педагогічної мудрості. У 1955 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Директор школи – керівник навчально-виховного процесу». З 1957 р. – член-кореспондент Академії педагогічних наук РРФСР. 1958 – заслужений вчитель УРСР. 1968 – нагороджений званням Героя Соціалістичної Праці. Цього ж року обраний членом-кореспондентом Академії педагогічних наук СРСР.

Василь Олександрович, як ніхто інший у вітчизняній педагогіці, мужньо ставив і розв'язував проблему формування в молоді національного і естетичного світобачення. Про один із шляхів успішного розв'язання цієї проблеми він писав, що у душі дітей мають увійти кращі народні традиції і стати святим законом, бо не можна увяйти народ без імені, без

пам'яті, без історії. В душі українських культурно-історичних традицій вчитель констатував, що мудрість є найважливішою прикметою людини. В його працях часто знаходимо вислови «мудра людська любов», «мудрість жити», «гідність – це мудрість тримати себе в руках».

Педагог цілеспрямовано формував у кожного вихованця вміння бути маленьким філософом, осмислювати світ через красу природи. Для Сухомлинського формування естетичного почуття дитини, її емоційної культури – основне завдання гуманістичного виховання. А сприйняття й осмислення прекрасного – основа естетичної культури, без якої почуття лишаються глухими до всього високого й благородного. Привселюдне зізнання, винесене в назву книги «Серце віддаю дітям», підтверджене трудами і щоденними діяннями великого вчителя.